

Huvudman

Nacka kommun
registrator@nacka.se

Beslut

Datum 2026-04-09
Dnr SI 2025:12216
Sida **1 (11)**

Ärendet

Tillsyn av kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, frisöraspirantutbildning hos Hårakademin i Nacka kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nacka kommun att senast den **9 juni 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna och att om en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler personalen detta till rektorn som i sin tur anmäler detta till huvudmannen. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Nacka kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Nacka kommun ska vidta följande åtgärder

Planen mot kränkande behandling

1. Se till att planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med hur den medverkan kommer att ske. (6 kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling)

Skyldighet att anmäla kränkande behandling

1. Se till att om en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler personalen detta till rektorn som i sin tur anmäler detta till huvudmannen. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en beskrivning hur skyldigheten att anmäla kränkande behandling kommer att implementeras i verksamheten. (6 kap. 10 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att aktuell utbildning omfattar aktuellt ämnets eller kursens centrala innehåll för nivån eller kursen, att orienteringskurser beslutas av rektorn och svarar mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationell kurs eller ett ämne, att eleverna får arbetsplatsförlagt lärande i den omfattningen de har rätt till, att arbetsplatsförlagt lärande sker under ledning av handledare och att rektor beslutar om hela eller delar av kurser/nivåer ska förläggas till arbetsplatser.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:12216) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2026 inlett en tillsyn av Håarakademin i Nacka kommun.

Skolinspektionen har inriktat tillsynen mot frisöraspirantutbildningen som sker i Håarakademin lokaler. Skolinspektionen har kontrollerat om nämnda utbildning följer gällande bestämmelser om utbildning och undervisning samt om de ansvariga och verksamma vid verksamheten arbetar för att skapa förutsättningar för en trygg utbildningsmiljö för eleverna.

Vid tillsynsbesöket pågick två utbildningsomgångar för aktuell utbildning. Den första gruppen av elever startade i mars 2025 (fortsatt kallad grupp 1) och den andra gruppen startade i september 2025 (fortsatt kallad grupp 2).

Ämnesbetygsreformen med bland annat ämnesplaner och nivåer, i stället för kurser, som är anpassade för ämnesbetyg ska tillämpas i all gymnasial utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025 (i beslutet benämnt Gy25). Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för kurser och sammanhållna yrkesutbildningar som har påbörjats före den 1 juli 2025 (i beslutet benämnt Gy11).

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, samordnare för arbetsplatsförlagt lärande (apl), utbildningsanordnarens rektor och huvudmannens rektor tillika skolchef den 10 och 11 mars 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat rektorns apl-beslut och exempel på individuella studieplaner.

Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet samt inkommit med kompletterande svar den 2 april 2026 efter att Skolinspektionen begärt detta.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna

Vid intervju uppger elever att de inte deltar i upprättande, uppföljning eller revidering av planen mot kränkande behandling. Det framgår dock att en elev har lämnat en synpunkt som har tagits om hand.

Lärare säger vid intervju att eleverna tilldelas planen vid utbildningens start och att de har möjlighet att lämna synpunkter genom en förslagslåda. Vidare uppger lärare att den nuvarande planen mot kränkande behandling har reviderats utan elevrepresentation.

Vid intervju med rektorn bekräftas att eleverna inte deltar i upprättandet av planen, men att de har möjlighet att framföra synpunkter löpande.

Skolchefen bekräftar vid intervju att eleverna har fått ta del av planen mot kränkande behandling i början av utbildningen och att de kan lämna synpunkter och klagomål. Hen har dock ingen kännedom om eleverna har medverkat vid uppföljningen av planen eller inte. Skolchefen förtydligar att planen mot kränkande behandling lämnas in till Nacka kommun varje år, men det är inte varje år som den diskuteras och tittas närmare på.

Rättslig reglering

En plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Förordning (2016:1011)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister vid verksamheten Hårakademin i Nacka kommun gällande det åtgärdande arbetet mot kränkande behandling. Av Skolinspektionens utredning framkommer visserligen att eleverna fått ta del av planen mot kränkande behandling, men de har inte medverkat i samband med att planen upprättas, följs upp och setts över. Detta är en brist.

Åtgärdande arbete för att skapa trygghet samt förhindra kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skyldighet att anmäla kränkande behandling

Huvudmannen har vid informationsinhämtningen inför tillsynsbesöket uppgett att samtliga i verksamheten har ansvar att anmäla om de bevittnar att någon utsätts för kränkande behandling och att ärendet då hanteras enligt gällande rutin. Enligt utbildningsanordnarens rektor har inga anmälningar om kränkande behandling inkommit till rektorn eller huvudmannen under de senaste tolv månaderna.

Lärare och rektor bekräftar vid intervju att kränkningar förekommer mycket sällan. Om en elev upplever sig kränkt hanteras situationen, enligt lärare, först genom samtal mellan lärare och berörda elever, vilket rektor bekräftar vid intervju. Lärarna uppger att de därefter väntar en tid och genomför ett uppföljningssamtal, vilket dock inte dokumenteras. Vid behov informeras verksamhetschefen och rektorn, och i sista hand huvudmannen.

Rektorn säger vid intervju att allvarliga situationer, såsom hot om våld eller allvarliga kränkningar, anmäls till huvudmannen. Övriga händelser som inte bedöms som allvarliga, exempelvis om en elev har känt sig kränkt men situationen har utretts, förs inte vidare till huvudmannen men dokumenteras i rektorns dator.

Skolchefen säger vid intervju att verksamheten är liten och att elever och personal träffas ofta, vilket möjliggör att eventuella problem kan lyftas tidigt och att situationer sällan eskalerar till kränkningar. Skolchefen uppger att rutinen för anmälan av kränkande behandling dock kan behöva förtydligas.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister på verksamheten gällande det åtgärdande arbetet mot kränkande behandling. Av Skolinspektionens utredning framkommer visserligen att alla händelser som skulle kunna utgöra kränkande behandling anmäls till utbildningsanordnarens rektor. Det framgår dock att utbildningsanordnarens rektor inte alltid anmäler dessa uppgifter om kränkande behandling till huvudman. Detta är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. (26 kap. 10 § skollagen)

Nacka kommuns verksamhet vid Håarakademin uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skyldighet att anmäla kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Nacka kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Utbildningens innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Centralt innehåll i aktuella kurser och nivåer

Huvudmannen har vid informationsinhämtningen inför tillsynsbesöket uppgett att kurserna/nivåerna samt tillhörande kurs- och ämnesupplägg finns tillgängliga i skolans lärplattform, vilken utgör verksamhetens digitala undervisningsverktyg.

De kurser som omfattats av tillsynen är Frisör 1 och Frisör 2 som tillhör Gy11. De nivåer som omfattas av tillsynen är frisör – teknik nivå 1 och Hårvård och salongskunskap, nivå 1 som tillhör Gy25.

Av genomförda intervjuer med elever, lärare och rektor framgår att eleverna ges tillgång till det centrala innehållet i respektive kurs och nivå.

Vid frågor om utvalda delar av det centrala innehållet i ovan nämnda kurser och nivåer uppger eleverna att de är väl förtrogna med innehållet och att de har fått genomföra de moment som efterfrågats. Eleverna beskriver att de har arbetat med skissritningar, yttre och inre design, gradering, uppgradering samt olika typer av frisyrer och klipptechniker. Vidare uppger eleverna att de har arbetat med grundläggande färglära, inklusive färgblandning, förståelse för undertoner i hår, arbete med väteperoxid samt färgning av grått hår.

Av intervjuer med lärare framgår att de säkerställer att eleverna tar del av det centrala innehållet bland annat genom att, i början av varje kurs och nivå, genomföra en strukturerad genomgång av kursens eller ämnets syfte, centrala innehåll och betygskriterier.

Vidare framgår i intervju med rektorn att hen har tillgång till planeringarna i lärarplattformen, vilket ger möjlighet att följa upp att eleverna får ta del av kursernas och ämnens syfte samt centrala innehåll. Rektorn uppger också att hen är på skolan en dag i veckan, då hen samtalar med lärare och elever samt deltar vid introduktionen.

Rättslig reglering

Kursernas/nivåernas syfte och centrala innehåll

För varje ämne ska det finnas en ämnesplan när det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Den ska ge utrymme för läraren och eleverna att själva planera undervisningen. (2 kap. 13 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning)

Av ämnesplanen ska följande framgå:

1. ämnets syfte,
2. varje kurs som ingår i ämnet (enligt Gy11 – SFS 2022:1623) /den eller de nivåer som ämnet består av (enligt Gy25 - SFS 2023:655),
3. det centrala innehållet för varje kurs (enligt Gy11 – SFS 2022:1623) /nivå (enligt Gy25 - SFS 2023:655),
4. antalet gymnasiepoäng som varje kurs (enligt Gy11 – SFS 2022:1623)/nivå (enligt Gy25 - SFS 2023:655) omfattar, och
5. betygskriterierna för varje kurs (enligt Gy11 – SFS 2022:1623) /ämnet (enligt Gy25 - SFS 2023:655). (2 kap. 11 § förordning om vuxenutbildning [SFS 2023:655]).

Övergångsbestämmelserna punkten 1 anger att förordningen tillämpas i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025 [Gy25]. Punkten 2 anger att äldre bestämmelser fortfarande gäller för kurser och sammanhållna yrkesutbildningar som har påbörjats före den 1 juli 2025 [Gy11]).

Utbildning som påbörjats före den 1 juli 2025 (Gy11)

För Gy11 finns ämnesplanen för Hantverk med tillhörande kurser i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2010:43) ämnesplanen för ämnet Hantverk i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och där ingår kurserna Frisör 1 (HAVFRI01) 200 poäng och Frisör 2 (HAVFRI02) 200 poäng.

I det centrala innehållet för ovan nämnda kurser står det bland annat att undervisningen ska behandla följande centrala innehåll: tekniker och metoder för att utföra vanligt förekommande designtekniker på korta och långa hår, användning av hårvårds- och stylingprodukter samt arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering. Färg-, form-, design och proportionslära för ansikten och korta och långa hår och skägg, hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.

Utbildning som påbörjats efter den 30 juni 2025 (Gy25)

För Gy25 finns ämnesplanen för Frisör – teknik med tillhörande nivåer i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2023:237) om ämnesplan för ämnet frisör – teknik i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och där ingår Frisör – teknik nivå 1 (FRIE1000X) 200 poäng.

I det centrala innehållet för nivå 1 står det bland annat att undervisningen ska behandla följande centrala innehåll: Designtekniker på korta och långa hår, däribland sektionering samt formning av frisyrrer med värmeverktyg och curlers, appliceringstekniker för vårdande och färgförändrande produkter samt ergonomiskt och säkert arbetssätt, däribland användning av hjälpmedel och skyddsutrustning.

För Gy25 finns ämnesplanen för Hårvård och salongskunskap med tillhörande nivåer i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2023:272) om ämnesplan för ämnet Hårvård och salongskunskap i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och där ingår Hårvård och salongskunskap nivå 1 (HARV1000X) 100 poäng.

I det centrala innehållet för nivå 1 står det bland annat att undervisningen ska behandla följande centrala innehåll: appliceringstekniker för rengörande och vårdande produkter, källsortering och materialåtervinning samt resurseffektivitet, hygieniskt, ergonomiskt och säkert arbetssätt samt användning av skyddsutrustning samt första hjälpen med HLR.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Orienteringskurser beslutas av rektorn och svarar mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationell kurs eller ett ämne

I intervjuer med lärare och rektor hos utbildningsanordnaren framkommer att orienteringskursen *Yrkesintroduktion inom valt yrkesområde* ges till alla elever som deltar i frisöraspirantutbildningen. Syftet är bland annat att eleverna ska få en introduktion till kursernas och ämnenas centrala innehåll. Orienteringskursen innehåller grundliga genomgångar, ges under de första tio veckorna av utbildningen och omfattar 50 verksamhetspoäng.

Vidare framgår i intervjuer med lärare att de exempelvis går igenom betygskriterierna med konkreta exempel, så att varje elev förstår vad som krävs för att uppnå ett visst betyg.

Skolchefen bekräftar lärarnas och rektorns uppgifter gällande orienteringskursen, inklusive dess syfte, omfattning och innehåll. Det framkommer även i intervjuer med skolchefen att det är hen, i rollen som kommunens rektor, som har beslutat om vilken orienteringskurs som ska användas och dess omfattning.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 6 § förordningen om vuxenutbildningen framgår att en orienteringskurs ska svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationell kurs eller ett ämne och ska ha ett eller flera av följande syften:

- medverka till väl underbyggda beslut om studie- eller yrkesval,
- ge ökade studietekniska färdigheter, vara en introduktion till kurser inom olika kunskapsområden,
- ge tillfälle till validering,
- ge modersmålsstöd eller studiehandledning på modersmål,
- ge stöd i form av yrkessvenska,
- ge grundläggande digital kompetens,
- ge grundläggande kunskaper om arbetsliv och arbetsmarknad i Sverige.

En orienteringskurs får inte överstiga 200 verksamhetspoäng.

Av 2 kap. 10 § förordningen om vuxenutbildning framgår att rektorn beslutar om vilka orienteringskurser som ska ges och hur många verksamhetspoäng varje sådan kurs ska omfatta.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller orienteringskurser beslutas av rektorn och svarar mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationell kurs eller ett ämne. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anskaffning av apl-platser

Huvudmannen har vid informationsinhämtningen inför tillsynsbesöket uppgett att verksamheten har ett brett kontaktnät med frisörsalonger i hela Stockholm, där eleverna kan genomföra sin apl om de inte själva har sökt upp och fått en apl-plats. Av intervjun med elever från båda utbildningsomgångarna framgår att eleverna i regel ordnar sina apl-platser själva genom att skriva CV och kontakta frisörsalonger. Elever som inte själva anskaffar en apl-plats erbjuds stöd från skolan vid behov.

Vid intervjuer med lärare och rektor framkommer att eleverna i första hand förväntas hitta en apl-plats på egen hand, eftersom erfarenhet visar att detta ökar elevernas chans att erhålla en apl-plats. Verksamheten bistår dock med stöd vid behov och tillhandahåller en lista över möjliga apl-platser.

Skolchefen uppger vid intervju att apl-platser anskaffas på olika sätt, bland annat genom att yrkeslärare arbetar brett med kontakter i branschen. Verksamhetschefen deltar också i arbetet med att anskaffa platser, vilket har bidragit till att verksamheten byggt upp en egen bank av apl-platser. Vidare uppger skolchefen att vissa elever själva ordnar apl-platser, vilka därefter kvalitetssäkras av skolan.

Omfattning av apl

Huvudmannen har vid informationsinhämtningen inför tillsynsbesöket uppgett att det är cirka 19 procent av utbildningen som är förlagd till apl. I intervju med elever från båda utbildningsomgångarna, apl-samordnare, lärare, rektor och skolchef framgår att eleverna på utbildningen får delar av sin utbildning förlagd till apl. Vid intervju med elever framgick att enbart grupp 1 påbörjat sin apl. Lärare berättar att de tillsammans med rektorn säkerställer att alla elever får apl i den omfattning eleverna ska ha. Vid intervju med elever, lärare och rektor framkom att det var ett par elever som inte har lyckats erhålla apl-platser av olika anledningar. Vid kompletterande svar från huvudman framgår att verksamheten har identifierat situationen och vidtagit åtgärder för att garantera att dessa elever fullt ut uppnår det lagstadgade minimikravet om 15 procent apl av utbildningens totala omfattning.

Apl under ledning av handledare

Huvudmannen har vid informationsinhämtningen inför tillsynsbesöket uppgett att samtliga handledare uppmanas att genomgå Skolverkets utbildning för apl-handledare samt att apl-samordnaren besöker salongerna för att säkerställa kvaliteten på både handledare och

arbetsplats. Vidare framgår att apl-samordnaren har kontinuerlig kontakt med frisørsalongerna under elevernas apl-period.

Eleverna i grupp 1 uppger att handledaren vanligtvis ger instruktioner och återkoppling samt ofta deltar i arbetsmomenten tillsammans med eleven. Vid intervju med apl-samordnaren framgår att handledarna får all nödvändig information för att förstå vad som förväntas av dem. De får även ta del av betygskriterierna och vilka moment som ska ingå. Efter avslutad apl lämnar handledarna sin bedömning av de olika moment som ingår i de kurser eller nivåer som är förlagda till apl.

Rektors beslut om apl

Huvudmannen har vid informationsinhämtningen uppgett att lärarna tar fram en plan för apl som är kopplad till de olika nivåerna och kurserna. Det framgår vidare att det är rektorn som fattar beslut som sedan läggs in signerade i uppdragsgivarnas system.

I intervju med lärare framgår att det finns en planering av apl där framgår vilka nivåer som förläggs till apl samt dess omfattning. I intervju med rektor och det inskickade apl-beslutet som avser Gy25 utbildningen framgår att det finns ett beslut som är signerat av hen där det framgår vilka delar av nivåerna som förläggs på apl. Planeringen av vilka kurser/nivåer som ska innehålla apl har enligt uppgift skett i dialog med rektorn.

Rättslig reglering

Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för arbetsplatsförlagt lärande och för att lärandet uppfyller de krav som ställs på utbildningen.

I en sammanhållen yrkesutbildning ska omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande för varje elev vara minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen.

Om det är lämpligt med hänsyn till en elevs behov och förutsättningar och eleven begär det, får rektorn besluta att det arbetsplatsförlagda lärandet ska omfatta mindre än 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen eller undantas helt för den eleven. (2 kap. 28 § förordningen om vuxenutbildning)

För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitats som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig. (2 kap. 30 § förordningen om vuxenutbildning)

När det gäller sammanhållna yrkesutbildningar beslutar rektorn vilka kurser eller delar av kurser/nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande. (enligt Gy11 - SFS 2022:1093/enligt Gy25 - SFS 2023:655)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för arbetsplatsförlagt lärande, att eleverna får apl i den omfattning de har rätt till, att eleverna får arbetsplatsförlagt lärande under ledning av handledare samt rektors beslut om apl. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christian Floer

Beslutsfattare
Signerat av: Christian Floer

X Alia-Maria Delgado

Föredragande
Signerat av: Alia-Maria Delgado

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Amela Fific medverkat.